

แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21

Guideline for Developing Image and Qualification of the Twenty-First-Century Performing Art Teacher

นพดล อินทร์จัน

Noppadol Inchan

Corresponding author, E-mail: noppadoli@g.swu.ac.th

Received : June 16, 2022

Revised : June 21, 2022

Accepted : June 25, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานะของภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในปัจจุบัน และเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ทรศนะของกลุ่มผู้สอน จำนวน 136 คน และ ทรศนะของกลุ่มผู้เรียน จำนวน 313 คน โดยจัดโครงสร้างเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) คุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) และด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง โดยได้นำข้อมูลช่วงอายุโดยแบ่งตาม Generation เพื่อวิเคราะห์ความคิดและทรศนะ แสดงความเชื่อมโยง จากนั้นนำมาสร้างแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 โดยประมวลผลจากการทบทวนวรรณกรรมร่วมกับผลการวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม เมื่อใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยพบว่าทั้งผู้เรียนและผู้สอน มีความเห็นถึงความสำคัญด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยคุณลักษณะด้านความรู้ที่ควรมีคือ สามารถอธิบายความรู้ด้านนาฏศิลป์ และการละครไทยได้เป็นอย่างดี และ

ต้องมีความรู้ที่หลากหลายสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่างๆ ในการทำงานข้ามศาสตร์ คุณลักษณะด้านทักษะที่ควรมีคือ ทักษะด้านการนับจังหวะ ทักษะในการบริหารจัดการแสดง และทักษะด้านการสื่อสาร ลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) ที่ควรมีคือ คุณลักษณะทางด้านความอดทนต่อการปฏิบัติงาน และการเป็นแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรม และศีลธรรมที่ดี ความกล้าแสดงออก และมีพฤติกรรมการพัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอ ในการพัฒนาด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดงที่ควรมีคือ มีบุคลิกของการตื่นรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีภาพลักษณ์ของความ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในทางสถิติ ด้วย t-test และ f-test พบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ได้แก่ ระดับการสอนหรือระดับการศึกษา ของกลุ่มผู้สอนในระดับอุดมศึกษาสูงกว่า กลุ่มผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่กลุ่มผู้เรียนไม่มีความแตกต่าง พบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างช่วงอายุในแต่ละ Generation ระหว่าง กลุ่มครู (Gen X, Gen Y) กับ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z) จะมีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านทักษะ (Skills) เพียงด้านเดียวที่ไม่แตกต่าง

พบว่าแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 มี 6 แนวทางได้แก่ 1. ส่งเสริมพัฒนาทักษะการสื่อสาร และการบริหารจัดการแสดง 2.การยกระดับศักยภาพครูศิลปะการแสดง ให้มีความรู้ที่หลากหลาย สามารถเสาะแสวงหาความรู้ เชื่อมโยง และถ่ายทอดสู่ผู้เรียน 3.ปรับบทบาทของครูศิลปะการแสดงจากผู้สอน เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และเป็นนักสร้างสรรค์ 4.ส่งเสริมทักษะการใช้สื่อ และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล 5.ส่งเสริมพัฒนาภาพลักษณ์ของครูศิลปะการแสดงให้มีความทันสมัย และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 6. รักษาความเป็นภาพลักษณ์ของบุคลากรที่มีอิทธิพลต่อคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของไทย

คำสำคัญ: ภาพลักษณ์, คุณลักษณะ, ครูศิลปะการแสดง

Abstract

The study "Guideline for Developing Image and Qualification of the Twenty-First- Century Performing Art Teacher" is a mixed methods research aiming to study the current status and image and to create image and qualifications of the twenty-first-century performing art teachers. The subjects were divided into two groups: teacher's attitude collected from 136 participants and student's attitude from 313 participants. The study investigated the teacher participants in four areas including their knowledge, skills, attributes, and specific personality and image of performing art teachers. The researchers classified their age range into generation groups in order to analyze the participants' attitudes and connectedness. Then the analytic results, along with literature review, were used to create a guideline for developing image and qualifications of the twenty-first-century performing art teachers. Based on the mean score, the researchers found that in general the students and the teachers' opinions emphasized personality traits and image of the performing art teachers with the highest score. For the expected knowledge, performing art teachers should be able to well describe knowledge about dance theatre and Thai drama. In addition, they should be able to connect knowledge from different disciplines when working across their own study filed. For skills, they should be able to know about rhythm counting,

performing management, and communication skills. For attributes, they should have persistence of work effort, role model potentials for ethical values, confidence, and constant self-development behaviors. In developing their personality traits and image of performing art teacher, they should be self-realizing, modern, keeping up with trends, and a type of change leadership. In statistical analysis, applied by t-test and f-test, the research was found that in comparative differences of teaching score level and educational backgrounds, the teachers in higher education group showed higher score than those in secondary schools which differ statistically significant at the 0.05 level. However, the results from the student group did not differ. The research was found that in comparative differences of age range by generation between the teacher group (Gen X, Gen Y) and the student group (Gen Z) showed opinions about image and personality traits of the twenty-first-century performing art teachers differ statistically significant at the 0.05 level.

The research was found that there are six ways to develop image and qualifications of the twenty-first-century performing art teachers: 1 Support and develop communication skills and acting administration and management, 2 Upgrade performing art teachers to have knowledge of various disciplines and able to seek knowledge, connect and teach their students, 3 adjust roles of the teacher from a performing art teacher to become a facilitator and creator, 4 support effectiveness and efficiency of media and technology skills, 5 support and develop image of performing art teacher to be modern and likely to have change leadership, and 6 preserve the image of influential people in Thai art and culture.

Keywords: Image, Qualification, Performing Art Teacher

บทนำ

เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ความเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติจากโลกแอนะล็อกสู่โลกดิจิทัลอย่างเต็มที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงจากโลกตะวันตกสู่โลกตะวันออกได้อย่างง่ายดาย ส่งผลให้

พรมแดนกันแบ่งระหว่างประเทศ ภาษา วัฒนธรรม ไม่เป็นอุปสรรคในการแสวงหาความรู้ และการใช้ชีวิตของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดแพลตฟอร์มการใช้ชีวิตแบบใหม่ ซึ่งย่อโลกให้แคบลง และก้าวล้ำสู่การชีวิตในโลกเสมือนจริง จากเหตุผลดังกล่าวทำให้การพัฒนาคนยุคใหม่จะไม่ใช้การพัฒนาในรูปแบบแม่พิมพ์เดิมอีกต่อไป โลกกำลังผลัดเปลี่ยนจากยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมเดิมเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มขั้น World Economic Forum (WEF) กล่าวถึง ทักษะที่จำเป็นสำหรับประชากรในปี 2025 ประกอบด้วยทักษะ 4 กลุ่ม คือ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะทางสังคม ทักษะด้านเทคโนโลยี และ ทักษะการบริหารจัดการตัวเอง (World Economic Forum, ออนไลน์) สิ่งนี้ส่งผลต่อการเตรียมประชากรเข้าสู่ตลาดแรงงานซึ่งสถานศึกษาที่แห่งจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อวางแผนการผลิตคนเข้าสู่สังคม ประเพณี อินเทอร์เน็ตได้เสนอแนวคิดที่ว่า “ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมทั้งชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21” (ประเพณี อินเทอร์เน็ต, ออนไลน์) การพัฒนาการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 ผู้สอนจำเป็นต้องปรับกระบวนการอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเจนเนอเรชั่นของผู้เรียน ผู้เรียนปัจจุบันอยู่ในสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ในจากสถานศึกษาเพียงแห่งเดียว แต่สามารถเรียนรู้ได้จากโลกดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงได้อย่างเป็นปกติทุกวัน เมื่อสังคมโลกเปลี่ยนไป ทำให้ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับตัว บทบาทของครูอาจถูกเปลี่ยนแปลงเป็นผู้จัดการศึกษา และชี้แนะความรู้ทั้งถูก ผิด ที่ผู้เรียนได้รับจากสื่อ เป็นผู้จัดสถานะการเรียนรู้ และการดำรงชีพในโลกยุคใหม่ ยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูง ส่งผลต่อการปรับตัวให้ทันเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมในทุกมิติรอบ

จากแนวคิดการแบ่งเจนเนอเรชั่น ซึ่งปรากฏครั้งแรกในปี ค.ศ.1923 โดย Mannheim นักสังคมวิทยาชาวอังกฤษ ได้นำเสนอแนวคิดใน The Problem of Generations โดยการแบ่งช่วงอายุของคนเป็นช่วงอายุ และวิเคราะห์แนวคิดของกลุ่มประชากรในแต่ละช่วงอายุที่มีระบบความนึกคิดและการตอบสนองต่อสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งสิ่งนี้ส่งผลโดยตรงต่อการทั้งผู้สอน และผู้เรียนที่มีการปรับเปลี่ยนกลุ่มของเจนเนอเรชั่น ดังนั้นแนวคิดและกลวิธีในการส่งและรับ

ข้อมูลในฐานะการถ่ายทอดความรู้ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง “ผู้เรียน Gen Z มองว่าการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จ ส่วนบุคคลและความสำเร็จทางสังคม พวกเขามีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ มากขึ้น และต้องการที่จะสร้างเส้นทางของตัวเอง” (ดนุลดา จามจุรี, 5) การเปลี่ยนแปลงของเจนเนอเรชั่นผู้เรียนที่เข้าสู่กลุ่มผู้เรียนเจนเนอเรชั่น Z และ Alpha อย่างเต็มตัวนี้ทำให้ต้องกลับมามองรูปแบบและการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถส่งถ่ายความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงกับธรรมชาติของผู้เรียนยุคใหม่ นอกจากนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 จากภาวะการแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้ระบบการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โรงเรียน และมหาวิทยาลัยทั่วประเทศไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาตามปกติ มีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ ตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เตรียมความพร้อมโดยกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนของโรงเรียนในแต่พื้นที่ไว้ ทั้งหมด 5 รูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นแบบ on-line, on-hand, on-air, on-demand หรือรูปแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม “ครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่...ต้องสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยให้ร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบทั้งเทอมหรือทั้งปี ก็จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพได้ดียิ่งขึ้น” (ภูษิมา ภูณโณสินวัฒน์, ออนไลน์)

การเรียนการสอนด้านศิลปะการแสดง เป็นอีกศาสตร์ที่ถูกกำหนดเป็นรายวิชาตั้งแต่ระบบชั้นพื้นฐานที่เริ่มต้นใช้เป็นวิชาสามัญ มีการสอนที่เน้นทางนาฏศิลป์ไทยอันเป็นอัตลักษณ์ของชาติ ภายหลังมีการขยายศาสตร์ไปสู่การละคร การละครสำหรับเด็ก การละครสร้างสรรค์ ต่อยอดสู่การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่มีความลุ่มลึก และมีแขนงวิชาที่สร้างและพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานที่หลากหลาย ทั้งนี้เมื่อมีความต้องการมาก กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาบุคลากรทางสายทักษะเฉพาะ โดยการเปิดวิทยาลัยนาฏศิลป์ (วนศ.) ทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตด้านครูศิลปะการแสดง อาทิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยราชภัฏตามภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศ เป็นต้น ทำให้ผลของการผลิตครูเข้าสู่ตลาดแรงงานในภาพกว้าง หากเมื่อโลกได้เกิดความเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัล ภาวะจากโควิด 19 ซึ่งทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียนการสอนที่เน้นปฏิบัติการ ประกอบกับเจนเนอเรชั่นใหม่ของนักเรียนที่อาจไม่สอดคล้องกับการผลิตครูศิลปะการแสดงที่เคยมีมา ประสิทธิภาพหลายประการในการเป็นครูในยุค

นี่จึงเป็นเรื่องที่น่าพิจารณา และนำมาสู่การวิจัยเพื่อหาคำตอบในแง่ภาพลักษณ์ที่ต้องการจากผู้สอนและเรียนในศตวรรษใหม่ของครูด้านศิลปะการแสดง รวมถึงความคาดหวังของผู้เรียนที่สะท้อนกลับสู่ระบบการผลิต และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษใหม่ที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยใช้แนวทางการพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan : IDP) ประสานกับทฤษฎีการสร้างบุคลากรด้านศิลปะการแสดง และแนวคิดเรื่องเจเนอเรชันกับทักษะในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานะของภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในปัจจุบัน
2. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. การศึกษาสถานะของภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มคือ ทรศนะของกลุ่มผู้สอน และ ทรศนะของกลุ่มผู้เรียน โดยจัดโครงสร้างเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) คุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) และด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง
2. สร้างแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการประมวลผลจากการทบทวนวรรณกรรมร่วมกับผลการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และตรวจสอบผลการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการอภิปรายผลการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

เพื่อศึกษาสถานะของภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งออกเป็น

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้สอน

นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดงในสถานศึกษาในประเทศไทย จากสถิติจำนวนครู/คณาจารย์ ในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ปีการศึกษา 2563 โดยอ้างอิงจากสำนักงานสถิติ

แห่งชาติ พบว่า จำนวนครู/คณาจารย์ ในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ปีการศึกษา 2563 ทั่วประเทศไทยมีจำนวน 665,420 คน ซึ่งข้อมูลดังไม่ลงลึกถึงระดับสาขาวิชาที่สอน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ออนไลน์) ดังนั้น จึงกำหนดโควตาในการเก็บข้อมูลโดยใช้ขนาดตัวอย่างแบ่งตามภูมิภาคโดยเก็บพื้นที่ละ 25 คน และการเลือกหน่วยตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling) ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนโควตาการเก็บข้อมูลโดยใช้ขนาดตัวอย่างของนักวิชาการ ครูศิลปะการแสดงในสถานศึกษาในประเทศไทยจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน โควตา	ตัวอย่าง ที่เก็บได้
กรุงเทพมหานคร	25	24
ภาคเหนือ	25	22
ภาคใต้และภาคตะวันตก	25	22
ภาคกลาง	25	22
ภาคตะวันออก	25	22
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	25	24
รวม	150	136

จากตารางที่ 1 พบว่า แต่ละภูมิภาคผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลนักวิชาการ ครูศิลปะการแสดงในสถานศึกษาในประเทศไทย โดยการกำหนดโควตาในการเก็บข้อมูลโดยใช้ขนาดตัวอย่างแบ่งตามภูมิภาคโดยเก็บพื้นที่ละ 25 คน และการเลือกหน่วยตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling) ซึ่งหลังจากการเก็บและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว เหลือจำนวนตัวอย่างที่ใช้ได้ทั้งสิ้น 136 หน่วยตัวอย่าง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เรียน

นักเรียน นิสิต นักศึกษาในสถานศึกษาในประเทศไทย จากสถิติจำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ปีการศึกษา 2562 โดยอ้างอิงจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ปีการศึกษา 2562 ทั่วประเทศไทย มีจำนวน 2,064,545 คน ซึ่งข้อมูลดังไม่ลงลึกถึงระดับจังหวัดหรือภูมิภาค ดังนั้น จึงกำหนดโควตาในการเก็บข้อมูลโดยใช้ขนาดตัวอย่างแบ่งตามภูมิภาคโดยเก็บพื้นที่ละ 60 คน และการเลือกหน่วยตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling) ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนโควตาการเก็บข้อมูลโดยใช้ขนาดตัวอย่างของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในสถานศึกษาในประเทศไทย จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน โควตา	ตัวอย่าง ที่เก็บได้
กรุงเทพมหานคร	60	54
ภาคเหนือ	60	55
ภาคใต้และภาคตะวันตก	60	81
ภาคกลาง	60	47
ภาคตะวันออก	60	19
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	60	57
รวม	360	313

จากตารางที่ 2 พบว่า แต่ละภูมิภาคผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลนักเรียน นิสิต นักศึกษาในสถานศึกษาในประเทศไทย โดยการกำหนดโควตาในการเก็บข้อมูลโดยใช้ขนาดตัวอย่างแบ่งตามภูมิภาคโดยเก็บพื้นที่ละ 60 คน และการเลือกหน่วยตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling) ซึ่งหลังจากการเก็บและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว เหลือจำนวนตัวอย่างที่ใช้ได้ทั้งสิ้น 313 หน่วยตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งโครงสร้างของเครื่องมือวิจัย คือ ข้อคำถามในแบบสอบถามเพื่อศึกษาสถานะของภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครุศิลปะการแสดงในปัจจุบัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการสอนหรือระดับการศึกษา ภูมิภาค และ ประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครุศิลปะการแสดงที่ท่านคิดอย่างไรให้เป็นในอนาคต แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) คุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) และด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครุศิลปะการแสดง ที่สร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert's Scale) (Likert.1932: 1-55) มี 5 ระดับ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครุศิลปะการแสดงที่ท่านคิดอย่างไรให้เป็นในอนาคต ทั้งรายด้านและโดยรวม (สิน พันธุ์พินิจ. 2553: 155)

ทั้งนี้ได้หาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครุศิลปะการแสดงที่ท่านคิดอย่างไรให้เป็นในอนาคต พร้อมแบบประเมินความสอดคล้องและถูกต้องเหมาะสมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับหน่วยตัวอย่าง จำนวน 30 ท่าน

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้น นำข้อมูลมาคำนวณหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำผลจากการตอบมา วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (Cronbach. 1970: 126) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามทั้งชุดจำนวน 52 ข้อถาม เท่ากับ 0.949

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลช่วงอายุโดยแบ่งเป็น Generation ต่างๆ เพื่อใช้จำแนกกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามและเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครุศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ระหว่างกลุ่มโดยอ้างอิงการแบ่งกลุ่มจากตารางที่

ตารางที่ 3 แสดง Generation ของแต่ละกลุ่ม McCrindle. (2020) (ข้อมูลช่วงอายุ ณ ปี 2564)

Generation	ช่วงปีเกิด (พ.ศ.)	ช่วงอายุ (ปี)
Baby Boom	2489 – 2507	57 -75
X	2508 – 2523	41 – 56
Y (Millennials)	2524 – 2539	25 – 40
Z	2540 – 2555	9 – 24
Alpha	2555 ขึ้นไป	น้อยกว่า 9

ที่มา: McCrindle. (2020). Generation Alpha.
Retrieved 6 June 2021, <https://2qean3b1j1d1s87812ool5ji-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/Gen-Alpha-2020-digital-1.pdf>

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และตัวแปรที่ได้จากการเก็บรวบรวมเพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัวด้วยการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการศึกษา โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้แก่ ระดับการสอนหรือระดับการศึกษา

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างช่วงอายุในแต่ละ Generation ระหว่าง กลุ่มผู้สอน (นักวิชาการ ครู ศิลปะการแสดง) กับ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ด้านประชากรพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้สอน ด้านเพศ ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.5 รองลงมา คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 19.9 และเพศทางเลือก คิดเป็นร้อยละ 6.6 ในด้าน Generation ส่วนใหญ่เป็น Gen Y คิดเป็นร้อยละ 77.2 และ Gen X คิดเป็นร้อยละ 22.8 ส่วนด้านระดับการสอนหรือระดับการศึกษา ในภาพรวมเป็น ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 69.1 และ ระดับมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 30.9 ในส่วนของด้านภูมิภาค อันดับที่ 1 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 17.6 (รวมร้อยละ 35.2) รองลงมา คือ ภาคเหนือ ภาคใต้และภาคตะวันตก ภาคกลาง ภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 16.2 (รวมร้อยละ 64.8) และในด้านประสบการณ์การสอน อันดับที่ 1 ได้แก่ 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.1 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.4 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.1 มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.6 และ 16 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ

พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน ด้านเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.1 รองลงมา คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 19.5 และเพศทางเลือก คิดเป็นร้อยละ 5.4 ในด้าน Generation เป็น Gen Z ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนด้านระดับการสอนหรือระดับการศึกษา ส่วนใหญ่เป็น ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.5 และ ระดับมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 41.5 ในส่วนของด้านภูมิภาค อันดับที่ 1 ได้แก่ ภาคใต้และภาคตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมา คือ ภาคตะวันออก เชียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 18.2 ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ

17.6 กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 17.3 ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.0 และ ภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 6.1 ตามลำดับ

พบว่าเมื่อแบ่งแยกตามด้านต่างๆ ของภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านความรู้ (Knowledge)

ในภาพรวมของผู้สอน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ด้านความรู้ (Knowledge) ในระดับมาก ส่วนในรายข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4. ครูสามารถอธิบายนาฏศิลป์ การละครของไทยได้ ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อ 8. ครูมีความรู้และเข้าใจในอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่หลากหลาย ในระดับมาก และ ข้อ 9. ครูมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสมัยใหม่ และติดตามข่าวสาร ในระดับมาก ตามลำดับ

ในภาพรวมของผู้เรียน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ด้านความรู้ (Knowledge) ในระดับมาก ส่วนในรายข้อ 3 อันดับแรก (มีคะแนนเท่ากัน 4 ข้อ) ได้แก่ ข้อ 4. ครูสามารถอธิบายนาฏศิลป์ การละครของไทยได้ ในระดับมาก ข้อ 6. ครูมีความรู้ความสามารถด้านเครื่องแต่งกาย การแสดง ในระดับมาก ข้อ 8. ครูมีความรู้และเข้าใจในอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่หลากหลาย ในระดับมาก และ ข้อ 11. ครูมีความรู้ด้านศิลปะ ในระดับมาก

ด้านทักษะ (Skills)

ในภาพรวมของผู้สอน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะ (Skills) ในระดับมาก ส่วนในรายข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4. ครูมีทักษะด้านจังหวะ และการนับจังหวะที่ดี ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อ 1. ครูสามารถสื่อสารได้อย่างที่ดี ในระดับมากที่สุด และ ข้อ 6. ครูสามารถกำกับการแสดง และจัดการแสดงได้ ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ในภาพรวมของผู้เรียน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะ (Skills) ในระดับมาก ส่วนในรายข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4. ครูมีทักษะด้านจังหวะ และการนับจังหวะที่ดี ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อ 6. ครูสามารถกำกับการแสดง และจัดการแสดงได้ ในระดับมาก และ ข้อ 5. ครูสามารถจดจำการแสดง หรือท่าทำได้ อย่างแม่นยำ ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes)

ในภาพรวมของผู้สอน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) ในระดับมากที่สุด ส่วนในรายข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 3. ครูมีความอดทนสูง ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อ 1. ครูเป็นแบบอย่างทางคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม ในระดับมากที่สุด และ ข้อ 12. ครูเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต แสดงความรัก ความห่วงใยผู้เรียน ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ในภาพรวมของผู้เรียน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) ในระดับมาก ส่วนในรายข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 2. ครูเป็นผู้กล้าแสดงออก ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อ 9. ครูเป็นผู้ให้ความสำคัญต่อระเบียบ และแบบแผน ในระดับมาก และ ข้อ 8. ครูพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง

ในภาพรวมของผู้สอน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดงในระดับมากที่สุด ส่วนในรายข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 5. ครูมีบุคลิกของการตื่นรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อ 10. ครูมีความพากฎมีใจในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ในระดับมากที่สุด และ ข้อ 11. ครูมีความพร้อมและปรับปรุงต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและประชาคมอาเซียน ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ในภาพรวมของผู้เรียน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดงในระดับมาก ส่วนในรายข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4. ครูมีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในระดับมาก และ ข้อ 5. ครูมีบุคลิกของการตื่นรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อ 1. ครูเป็นแบบอย่างทางคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม ในระดับมาก และ ข้อ 7. ครูเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบ ในระดับมาก ตามลำดับ

ทั้งนี้เมื่อสรุปภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในอนาคต รายด้านและภาพรวม จำแนกตามกลุ่มผู้สอน และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา

ในภาพรวมของผู้สอน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในระดับมาก ส่วนในรายด้าน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง ใน

ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) ในระดับมากที่สุด และด้านทักษะ (Skills) ในระดับมาก ตามลำดับ

ในภาพรวมของผู้เรียน มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในระดับมาก ส่วนในรายด้าน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านทักษะ (Skills) ในระดับมาก และด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) ในระดับมาก ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ได้แก่ ระดับการสอนหรือระดับการศึกษา

กลุ่มผู้สอน โดยภาพรวมของกลุ่มผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในระดับมากที่สุด ซึ่งสูงกว่ากลุ่มผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในระดับมาก กล่าวคือ ในภาพรวมความแตกต่างของระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย สูงกว่า กลุ่มผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) และด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) ของกลุ่มผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย สูงกว่า กลุ่มผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ได้แก่ ระดับการสอนหรือระดับการศึกษา

กลุ่มผู้เรียน โดยภาพรวมและรายด้านของกลุ่มผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย กับ กลุ่มผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างช่วงอายุในแต่ละ Generation ระหว่าง กลุ่มครู (Gen X, Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) กับ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z)

ภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและรายด้าน โดยกลุ่มครู (Gen X, Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) กับ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z) ที่มี Generation ที่แตกต่างกัน จะมีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านทักษะ (Skills) เพียงด้านเดียวที่ไม่แตกต่าง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยวิธี LSD พบว่า

ในภาพรวม

จำแนกตามช่วงอายุในแต่ละ Generation เป็นรายคู่พบว่า กลุ่มครู (Gen X, Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) กับ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z) ที่มี Generation ที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่

1. กลุ่มครู (Gen X) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม สูงกว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z)
2. กลุ่มครู (Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม สูงกว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z)

ด้านความรู้ (Knowledge)

จำแนกตามช่วงอายุในแต่ละ Generation เป็นรายคู่พบว่า กลุ่มครู (Gen X, Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) กับ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z) ที่มี Generation ที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่

1. กลุ่มครู (Gen X) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในด้านความรู้ (Knowledge) สูงกว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z)
2. กลุ่มครู (Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในด้านความรู้ (Knowledge) สูงกว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z)

ด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes)

จำแนกตามช่วงอายุในแต่ละ Generation เป็นรายคู่พบว่า กลุ่มครู (Gen X, Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) กับ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z) ที่มี Generation ที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่

1. กลุ่มครู (Gen X) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) สูงกว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z)
2. กลุ่มครู (Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) สูงกว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z)

ด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง

จำแนกตามช่วงอายุในแต่ละ Generation เป็นรายคู่พบว่า กลุ่มครู (Gen X, Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) กับ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z) ที่มี Generation ที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่

1. กลุ่มครู (Gen X) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง สูงกว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z)
2. กลุ่มครู (Gen Y) (นักวิชาการ ครูศิลปะการแสดง) มีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ในด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง สูงกว่า กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z)

แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสถานะของภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดง การดำรงอยู่ของการแสดงและนาฏศิลป์ในศตวรรษที่ 21 การแสดงและนาฏศิลป์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย ปฏิรูปการศึกษาในไทย ความสำคัญของการเรียนการแสดงและนาฏศิลป์ต่อการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน โดยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่

เกี่ยวข้อง ร่วมกับผลการวิเคราะห์จากผลการวิจัยในช่วงต้น เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้สามารถนำเสนอเป็นแนวทางได้ดังนี้

1. แนวทาง ที่ 1 “ส่งเสริมพัฒนาทักษะการสื่อสาร และการบริหารจัดการแสดง”
2. แนวทาง ที่ 2 “การยกระดับศักยภาพครูศิลปะการแสดง ให้มีความรู้ที่หลากหลาย สามารถแสวงหาความรู้ เชื่อมโยง และถ่ายทอดสู่ผู้เรียน ”
3. แนวทาง ที่ 3 “ ปรับบทบาทของครูศิลปะจาก ผู้สอน เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และเป็นนักสร้างสรรค์”
4. แนวทาง ที่ 4 “ส่งเสริมทักษะการใช้สื่อ และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล”
5. แนวทาง ที่ 5 “ ส่งเสริมพัฒนาภาพลักษณ์ของครูศิลปะการแสดงให้มีความทันสมัย และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
6. แนวทาง ที่ 6 “ รักษาความเป็นภาพลักษณ์ของบุคลากรที่มีอิทธิพลต่อคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของไทย”

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21
ที่มา: ภาพโดยผู้วิจัย นพดล อินทร์จันทร์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน โดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้สอน และกลุ่มผู้เรียน เพื่อหาจุดเชื่อมโยงความคาดหวังของการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวในยุคหลังโควิด ทั้ง 2 ทาง โดยในภาพรวมพบว่าทั้งผู้เรียนและผู้สอน มีความ

เห็นถึงความสำคัญด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้สอดคล้องกับ McIagan ที่กล่าวในหนังสือ Competencies: The next generation. Training and Development เมื่อแบ่งตามโครงสร้างของภาพลักษณ์และคุณลักษณะ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ด้านความรู้ (Knowledge) ทั้งผู้เรียนและผู้สอนยังคิดว่าครูศิลปะการแสดงจำเป็นต้องมีความเข้าใจ และสามารถอธิบายความรู้ด้านนาฏศิลป์ และการละครไทยได้เป็นอย่างดี และต้องมีความรู้ที่หลากหลายสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่างๆในการทำงานข้ามศาสตร์ และปรับประยุกต์สู่การพัฒนางานสร้างสรรค์และนวัตกรรมอื่นๆ

นอกจากนี้กลุ่มผู้สอน มีการเน้นย้ำให้ครูศิลปะการแสดงมีความเข้าใจในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนสื่อและการติดตามข่าวสาร ในขณะที่กลุ่มผู้เรียนต้องการให้ครูศิลปะการแสดงมีความเข้าใจองค์ความรู้ด้านศิลปะการออกแบบ และความรู้ด้านเครื่องแต่งกาย ซึ่งอาจมาจากภาวะโควิด 19 ที่ทำให้ครูต้องปรับตัวเข้าสู่โลกของสื่อและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ สื่อเทคโนโลยีดูเป็นสิ่งที่ธรรมดาสำหรับกลุ่มผู้เรียนในเจนเนอเรชั่น Z นอกจากนี้ครูศิลปะการแสดงมักจำเป็นต้องเป็นผู้ผลิตผลงานการแสดง และกิจกรรมต่างๆเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา ทำให้ต้องมีความรู้อื่นๆเพื่อการเชื่อมโยง สอดคล้องกับ ศุภชัย จันทรสุวรรณ สุวีริรัตน์ จินพงษ์ จินตนา อนุวัฒน์ มาโนชน บัญทองเล็ก และณัฐดนัย หมั่นเที่ยง ดังนี้

“ครูต้องมีความพร้อมด้านความรู้ที่ครอบคลุมทั้งในด้านทฤษฎี ความรู้ในเรื่องการแสดง และประวัติหลักการและความสำคัญของประเภทการแสดงแต่ละชนิด เชื่อมโยงไปถึงหลักจิตวิทยาในการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน” (ศุภชัย จันทรสุวรรณ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2564)

“ครูต้องมีความรู้ด้านนาฏศิลป์การละคร ความรู้ด้านชุมชน ความรู้ด้านการสอน การวิจัย สื่อ และนวัตกรรม” (สุวีริรัตน์ จินพงษ์, ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2564)

“ครูมีความรู้ลึกด้านการวิเคราะห์ศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ สังคมโลก และมีความรู้ด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัย” (จินตนา อนุวัฒน์, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2565)

“ครูต้องมีความรู้ด้านสื่อนวัตกรรมในการช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ที่น่าสนใจและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างชัดเจน” (มาโนชน บัญทองเล็ก, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2565)

“ผู้สอนจะต้องมีการสนับสนุนการสร้างสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น มีการบูรณาการความรู้ทางด้านวิชาการและวิชาชีพเข้าด้วยกันรวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างวิชา สอดแทรกสร้างความรู้อื่นๆ” (ณัฐดนัย หมั่นเที่ยง, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2565)

ด้านทักษะ (Skills) ทั้งผู้เรียนและผู้สอน คิดว่าการมีทักษะด้านการนับจังหวะ และทักษะในการบริหารจัดการแสดง และทักษะด้านการกำกับแสดง นับเป็นทักษะที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาครูด้านศิลปะการแสดง พบว่ากลุ่มผู้สอน ต้องการให้เน้นย้ำเรื่องทักษะในการสื่อสารซึ่งสืบเนื่องจากปัญหาช่องว่างของอายุผู้เรียนและผู้สอน แนวคิดด้านเจนเนอเรชั่นและความนึกคิด ที่จำเป็นต้องอาศัยทักษะทางการสื่อสารเป็นตัวเชื่อมโยง และทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ด้านศิลปะการแสดง สอดคล้องกับ ประรณดา คงสำราญ อรวรา บัวผา และ ศุภชัย จันทร์สุวรรณ ดังนี้

“ครูต้องแม่นเรื่องการจับจังหวะในการแสดง มีความเข้าใจในการจัดการแสดง หากมีความรู้ด้านการบริหารจัดการเบื้องต้นจะสามารถต่อยอดได้อย่างดี” (ประรณดา คงสำราญ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2564)

“ครูสามารถสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบต่างๆได้อย่างหลากหลาย” (อรวรา บัวผา, ผู้ให้สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2564)

“ครูต้องมีทักษะในเรื่องของแม่ท่าแม่บทย่างแม่นยำ มีทักษะการใช้หลักการความสัมพันธ์ของท่า และการมีทักษะการปรับท่าของผู้เรียนให้เหมาะสม” (ศุภชัย จันทร์สุวรรณ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2564)

ด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) พบว่าทั้งผู้สอนและผู้เรียน มีความต้องการที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง โดยกลุ่มของผู้สอน คำนึงถึงคุณลักษณะทางด้านความอดทนต่อการปฏิบัติงาน และครูต้องเป็นแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรม และศีลธรรมที่ดี ในขณะที่ผู้เรียนมองว่าครูด้านศิลปะการแสดงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของความกล้าแสดงออก และมีพฤติกรรมที่ชอบพัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมย้อนแย้งในผลวิจัยกล่าวคือ ผู้สอนมองภาพด้านคุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรมเป็นกลุ่มคุณค่า และพฤติกรรม ในขณะที่ผู้เรียนมองเป็นภาพที่แสดงออกโดยกายภาพ อีกทั้งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มผู้เรียนมีความสนใจให้ครูศิลปะการแสดงมีการเคลื่อนไหวในประเด็นองค์ความรู้ใหม่ๆที่สามารถนำมาพัฒนาและถ่ายทอดสู่ผู้เรียน ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

และระบบโลกาภิวัตน์ที่ย่อโลกให้ผู้เรียนเห็นความหลากหลายในช่ององค์ความรู้ด้านศิลปะการแสดง

ด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง พบว่าทั้งผู้เรียนและผู้สอน ต้องการให้ครูมีบุคลิกของการตื่นรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ พร้อมและปรับปรุงต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและประชาคมอาเซียน และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากภาวะโควิด 19 ที่ทำให้รูปแบบการใช้ชีวิตของคนปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว รวมถึงความรวดเร็วด้านสื่อเทคโนโลยี ทำให้ครูต้องการการปรับตัวและก้าวข้ามทักษะหรือประสบการณ์เดิมๆ สอดคล้องกับ จินตนา อนุวัฒน์ , ประสิทธิ์ ตึกขาว และ ยุทธนา อัครเดชาณี

“มีความทันสมัย มีความพร้อมที่เปิดรับและเรียนรู้สิ่งใหม่ เพื่อประสบการณ์ที่หลากหลาย เป็นผู้แสดงออกถึงความมั่นใจในการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ ผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างหลากหลายรูปแบบและหลากหลายวิธี เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน” (จินตนา อนุวัฒน์, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2565)

“มีภาวะผู้นำ และเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถออกแบบ สื่อสาร พัฒนา และผลิตผลงานด้านนาฏศิลป์และศิลปะการแสดงที่ตอบโจทย์ แก้ไขหรือสะท้อนปัญหาสังคม” (ประสิทธิ์ ตึกขาว, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2565)

“ครูต้องสามารถบูรณาการกับสิ่งที่ปัจจุบันหลากหลายแขนงพร้อมสอดแทรกความรู้ทั้งแบบดั้งเดิม และทันสมัยไปในเวลาเดียวกัน” (ยุทธนา อัครเดชาณี, ผู้ให้สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2565)

จากการวิเคราะห์ผลเปรียบเทียบความแตกต่างช่วงอายุในแต่ละเจนเนอเรชั่น ระหว่าง กลุ่มครู (Gen X, Gen Y) กับ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (Gen Z) ในการให้ความสำคัญของคุณลักษณะ พบว่าในด้านความรู้ คุณลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม และคุณลักษณะเฉพาะของครูศิลปะการแสดง มีเห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถแสดงให้เห็นว่าการเรียงลำดับการให้ความสำคัญเปลี่ยนแปลงตามรูปแบบของเจนเนอเรชั่นที่เปลี่ยนไป โดยกลุ่มครูในเจนเนอเรชั่น X ผู้ซึ่งเป็นกลุ่มที่รับการถ่ายทอดจากครูกลุ่ม Baby Boomer มาโดยตรง รับผิดชอบของการยึดมั่นในกรอบและหลักการที่เชื่อว่าถูกต้อง และมีระบบความนึกคิดที่เปลี่ยนแปลงยาก ส่งผลอย่างชัดเจน และครูกลุ่มเจนเนอเรชั่น Y ลดหลั่นมาตามลำดับชั้น สอดคล้องกับ พัชรา โพธิ์โพธิ์ ที่ศึกษาความสอดคล้องระหว่างบุคคลกับองค์กรในเรื่องค่านิยมในการทำงานที่มีผลต่อทัศนคติในการทำงานของเจนเนอเรชั่นต่าง ๆ

ในองค์กร ได้ผลว่าลักษณะชาวไทยแต่ละเจนเนอเรชันมีความเห็นเรื่องความสอดคล้องระหว่างบุคคลกับองค์กรแตกต่างกัน (พัชรา โพธิ์ไพฑูรย์, 107) ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นสภาพความเปลี่ยนแปลงในด้านความเชื่อ และแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ครูศิลปะการแสดงของไทยจำเป็นต้องเกิดการปรับตัวในทั้ง 3 ด้านที่สำคัญ นอกจากนี้จากผลการศึกษาก็จะเห็นได้ว่าทั้งผู้เรียนและผู้สอน ที่มีความแตกต่างทางเจนเนอเรชันต่างให้ความสำคัญด้าน คุณลักษณะทางด้านทักษะของผู้สอนไม่ต่างกัน สะท้อนให้เห็นภาพของครูศิลปะการแสดงในทุกเจนเนอเรชันยังเป็นภาพของนักปฏิบัติการ ที่มีความพร้อมในการสอนภาคปฏิบัติ และจัดการแสดง มากกว่าภาพลักษณ์ของนักวิชาการหรือนักทฤษฎี

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาบุคลากรสายศิลปะการแสดงยังมีอยู่ในจำนวนจำกัด การเปลี่ยนแปลงของเจนเนอเรชันกับการเรียนและการสอนเป็นหัวข้อที่ทำนายต่อผู้วิจัยในการหาคำตอบ งานวิจัยฉบับนี้อาจเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาการผลิตบุคลากรสายการศึกษาด้านศิลปะการแสดงให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป และเป็นการมองภาพมุมมองความต้องการแบบ 2 ทาง คือผู้รับสารและผู้ส่งสาร ซึ่งอาจถูกนำไปใช้ประโยชน์ไม่มากนักน้อย งานวิจัยที่น่าสนใจที่จะพัฒนาเป็นหัวข้อในการศึกษาต่อไปคือ การพัฒนาบุคลากรสายศิลปะการแสดงของไทยกับการเชื่อมโยง ต่อยอดสู่ความเป็นนานาชาติ หรือการศึกษาแนวทางและความสำเร็จของศิลปินศิลปะการแสดงในฐานะศิลปินของโลก

เอกสารอ้างอิง

- (จินตนา อนุวัฒน์. 2565, พฤษภาคม). สัมภาษณ์โดย ประสิทธิ์ ตึกขาว. ระบบออนไลน์
- (ณัฐดนัย หมั่นเที่ยง. 2565, พฤษภาคม). สัมภาษณ์โดย ประสิทธิ์ ตึกขาว. ระบบออนไลน์
- ดนุลดา จามจุรี. (2563). การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน GEN Z. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
- นิสดารค์ เวชยานนท์. (2549). **Competency-Based Approach**. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- (ปรารธนา คงสำราญ. 2564, มกราคม). สัมภาษณ์โดย ขวัญชนก ถึกสุวรรณ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประพิณศิริ อินทริธา. (2564). **ทักษะในศตวรรษที่ 21**. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2564, จาก <http://rapinsiri.esdc.go.th/home/thaksa-ni-stwrrs-thi-21>
- (ประสิทธิ์ ตึกขาว. 2565, พฤษภาคม). สัมภาษณ์โดย นพดล อินทร์จันทร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- พัชรา โพธิ์ไพฑูรย์. (2547) . ความสอดคล้องระหว่างบุคคลกับองค์กรในเรื่องค่านิยมในการทำงานที่มีผลต่อทัศนคติในการทำงานของเจนเนอเรชันต่างๆ ในองค์กร. **วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจบริหารศ. 38(1)**, 107-137.
- (มานิชน์ บุญทองเล็ก. 2565, พฤษภาคม). สัมภาษณ์โดย ประสิทธิ์ ตึกขาว. ระบบออนไลน์
- ภูษิมา ภิญญินวัฒน์. (2564) **จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด 19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย**. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2565, จาก <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>
- (ยุทธนา อัครเดชาณี. 2565, พฤษภาคม). สัมภาษณ์โดย ประสิทธิ์ ตึกขาว. ระบบออนไลน์
- (ศุภชัย จันทรสุวรรณ. 2564, ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย ขวัญชนก ถึกสุวรรณ. ระบบออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

- สิน พันธุ์พินิจ. (2553). **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: บริษัท วิทย์พัฒน์.
- (สุริรัตน์ จินพงษ์. 2564, ธันวาคม). สัมภาษณ์โดยขวัญชนก ถีกสุวรรณ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ. (2549). **แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย Competency Based Learning (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีนซ์จำกัด (มหาชน).
- _____. (2548). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency**. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พรีนซ์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). **สถิติจำนวนครู/ คณาจารย์ในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ปีการศึกษา 2563**. สืบค้นเมื่อ 6 มิถุนายน 2564, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/03.aspx>
- _____. (2564). **สถิติจำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษาในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ปีการศึกษา 2562**. สืบค้นเมื่อ 6 มิถุนายน 2564, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/03.aspx>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2564). **Gen Z Frist Jopper รุ่นใหม่เพื่อเข้าใจความแตกต่าง**. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2564, จาก <https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media>.
- (อรรษา บัวผา. 2564, ธันวาคม). สัมภาษณ์โดยขวัญชนก ถีกสุวรรณ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- Campbell, A. (1997). **Core Competency-Based Strategy**. Boston: International Thomson Business Press
- Cooper, C. (2000). **Effective Competency Modeling and Reporting : a Step-by-Step Guide for Improving Individual and Organizational Performance**. New York : AMACOM
- Cronbach, Lee. J. (1970). **Essentials of psychological testing**. (3rd ed.) New York: Harper & Row.
- Likert, R.A. (1932, May). Technique for the Measurement of Attitudes. **Arch Psychological**. 25(140), 1-55.
- Mclagan, P. (1997,May). Competencies: The next generation. **Training and Development**, 51(5), 40-47.
- McCrindle. (2020). **Generation Alpha**. Retrieved June 6, 2021, from <https://2qean3b1j1d1s87812ool5ji-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/Gen-Alpha-2020-digital-1.pdf>
- World Economic Forum. (2020). **Framework for 21st Century Learning, Partnership for 21st Century Learning**. Retrieved January 6, 2021, from <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them/>